

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (45)

Вінниця, 2024

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Дисемінація передового педагогічного досвіду
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Проби пера
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 7 від 14 лютого 2024 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкар С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 1(45) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2024. 168с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

БУГА ОКСАНА, Інвестиційна привабливість регіонів як основа сталого розвитку країни.....	6
<u>АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЯК ЗАСОБУ ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО</u>	

ФАХІВЦЯ

СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА, НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ Сучасна модель практичної підготовки майбутніх педагогів у коледжі.	10
БУЛЕЙКО ОЛЬГА, КАРЛОВА ОЛЕНА, Підготовка практикоорієнтованого фахового молодшого бакалавра в ВСП Вінницькому фаховому коледжі будівництва, архітектури та дизайну КНУБА.	14
МАЙДАНИК ОЛЕНА, МАРІЯ СЕНИШИНА, Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до громадянського виховання молодших школярів.	18
МІЛЩУК СВІТЛАНА, Використання технології вебквестів під час організації літньої педагогічної практики здобувачів освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта (з досвіду роботи)..	22
ЯКОВЛІВА ОЛЕНА, Процес спілкування як умова розвитку комунікативних умінь майбутніх учителів.....	27
ГУМЕНЮК ОКСАНА, Компетентнісна освіта - як основа професійно-особистісного розвитку майбутнього фахівця (з досвіду роботи)	29
ХАНІКОВА ІРИНА, СТЕЦЮК ІРИНА, Співпраця закладів педагогічної освіти з громадськими організаціями як засіб організації педагогічної практики роботи з дітьми з особливими освітніми потребами	31
ГАЛАН ОЛЬГА, ФАЛОВСЬКА ІРИНА, Дизайн-мислення в освітній діяльності.....	33
ДЕМКОВА ВІТА, Моделювання фізичних процесів у дослідницькій діяльності студентів.....	35
ЖУПАНОВА НАТАЛІЯ, Застосування моделювання на урок зарубіжної літератури.....	38
КОВАЛЬЧУК ІРИНА, ЧЕМЕРИС ІРИНА, Формування лідерських якостей у майбутніх фахівців як ключ до успіху в сучасному світі.	40
КОРНЕЛЮК ВІКТОР, Моделювання оцінювання взаємодії в освітньому процесі.	43
СОРОЧАН МАРИНА, Використання моделювання у процесі практичної підготовки як засобу професійно-особистісного розвитку здобувачів освіти в реаліях сьогодення.	45
ТЕРЕПА АЛЛА, Математичне моделювання як прийом формування математичної компетентності в майбутніх учителів початкової школи в педагогічних коледжах.	49
ВОЙТЕНКО ГАЛИНА, КУЗЕМА ГАННА, Вплив освітньої інноватики на креативний розвиток професійних здібностей майбутніх вчителів.	54
КРАМСЬКА ЗОЯ, КРУГЛИК МАРИНА, Проектування освітнього простору закладу дошкільної освіти як умова розвитку дитини.	57
ПАЩЕНКО МАЯ, КОВАЛЕНКО КАТЕРИНА, Реалізація моделі освітнього простору шляхом впровадження у практику технології педагогічного проектування у закладах дошкільної освіти...	59
СИНЕГУБ ЯРОСЛАВА, ГОРДІЙЧУК МАР'ЯНА, Моделювання освітнього середовища закладів вищої освіти.	61
ДЕНИСЮК ТЕТЯНА, ГОРОБЧУК КАТЕРИНА, Екологічний підхід до проблеми створення моделі освітньої системи в Україні.	63
ТРОЯН НАТАЛІЯ, ДІДЕНКО АНАСТАСІЯ, Дистанційне проведення педагогічної практики: важливі акценти впровадження (з досвіду роботи).....	65

МУЗИЧНИЙ СВІТ У НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

АГЕЙКІНА-СТАРЧЕНКО ТЕТЯНА, ЛЮБЧИК КАТЕРИНА, Світова прем'єра хорового циклу «Псалми Давидові» Р. Толмачова за поезією Т.Г. Шевченка.	67
СТЕПОВА АЛЛА, Музично-педагогічна діяльність українських композиторів XIX - початку XX століть.....	70
КАСЬКО ТЕТЯНА, СТОРОЖУК НАТАЛІЯ, Специфіка викладання хорового диригування в умовах дистанційного навчання для майбутніх вчителів музичного мистецтва.	75

ІСКРА СВІТЛАНА, ГАВРІЛОВА СОФІЯ , Організація роботи з вокальним ансамблем: теоретичні та практичні аспекти.	78
МАЗУР АЛЬБІНА , Формування музично-естетичного смаку студентів на занятті з постановки голосу.	81
ІСКРА СВІТЛАНА, КИРИЛЮК ДМИТРО , Вокально-хорове виховання як основа формування співацьких навичок школярів.	84
ЧОРНА НАТАЛЯ, ХОЛОДЮК МАРІЯ , Театралізована діяльність на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО: види та форми.	88
БОГОЦЬКА ВАЛЕНТИНА, СЕГЕДА МИКОЛА , Використання мультимедійних технологій на уроках музичного мистецтва в закладах загальної середньої освіти.	93
ТОМЧУК АННА, МЕЛЬНИК ГАЛИНА , Використання мультимедійних технологій у навчальному процесі на уроках музичного мистецтва.	97

ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ: РОЗРОБЛЕННЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ

МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

СКРИПНИК НАДІЯ, ЛЕБЕДЬ ЮЛІЯ, ТКАЧУК АНАСТАСІЯ , Формування риторичної компетентності здобувачів освіти у процесі навчання.	101
МІНОВА ЄЛИЗАВЕТА, ГОЛОВАНЮК ВАЛЕНТИНА , Біблійні алюзії в контексті літератури постмодернізму (на прикладі роману «Історія світу в 10,5 розділах» Джуліана Барнса).	107
ІСКРА СВІТЛАНА, СТАВНІЙЧУК МАЙЯ , Український пісенний фольклор як складова репертуару дитячих вокальних ансамблів.	113
ВАЦАК КРІСТІНА , Концепти дитинства у творчості М. Вінграновського.	117
ЦІСАР ІРИНА, КСЕНЧИНА ОЛЕСЯ , Використання українського фольклору в мовленнєвому розвитку старших дошкільників.	120
БЕРЕЖАНСЬКА ОЛЬГА , Впровадження STEM-освіти на заняттях з української мови та літератури.	123
ЯКОВЕНКО ТЕТЯНА, ВОНСОВИЧ ОЛЕНА , Неокласичні традиції у творчості Максима Рильського.	126

НОТАТКИ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ, ПЕДАГОГІКИ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ

ПЕТРЮК ВАЛЕНТИНА , Використання в організації роботи творів В.О.Сухомлинського як засобу морального виховання дітей дошкільного віку.	129
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, БАКУНЧИК ЯНА , Основні аспекти формування грамотності та розвитку мовлення здобувачів початкової освіти у процесі вивчення української мови.	132
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ПАРУБОЧА МАРІЯ , Фундаментальність проблеми формування орфографічних умінь здобувачів початкової освіти у сучасному освітньому просторі.	137
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, МАРУЩАК ВІКТОРІЯ , Втілення інноваційних технологій на уроках в початковій школі як запорука ефективної спільної навчальної діяльності педагога та здобувачів початкової освіти.	140
ОСАДЧА ЛЮДМИЛА , Рівень хореографічної підготовленості старшокласниць на уроках фізичної культури за варіативним модулем «Хореографія».	146
ЦІСАР ІРИНА, БЛУДЧА АНАСТАСІЯ , Роль пісочної терапії у формуванні зв'язного мовлення дошкільнят.	148
ІННА БАРЩЕВСЬКА , Особливості діагностики та педагогічного супроводу дітей із синдромом Аспергера та СДУГ.	151
ВАКОЛЮК ТЕТЯНА, ЯКОВЛІВА ОЛЕНА , Проблема булінгу у шкільному середовищі.	155
ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА , Інноваційні технології в роботі з дітьми ООП.	157
ЯКОВЕЦЬ НАТАЛІЯ , Літературний проект як ефективний формат освітньої діяльності в ЗДО, засіб розвитку національно-патріотичних почуттів дошкільників та формування інтересу до сучасної книги (зі збірника проектів за творами сучасних українських авторів).	160

ВІДОМІ ІМЕНА

КІСЕЛЬОВ ДМИТРО , Бертольт Брехт: теорія «Епічного театру». Зміст явищ.	162
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ , Наш останній король – Stanislaw August Poniatowski.	165

СЛОВО РЕДАКТОРА

Два роки Україна бореться проти агресії росії, два роки як життя народу поділилося на: до і після. Змінилося все: побут, цінності і навіть окремі професії. Єдине залишається непохитним – любов до Батьківщини та бажання бути вільними!

Попри важкі, нестабільні часи українська молодь вірить у власні сили та прагне справедливості. Велика кількість здобувачів освіти всієї України подалися до лав ЗСУ та боряться за незалежність й суверенітет держави. І це свідомий вибір. Вибір, який заслуговує на повагу та за який не соромно!

Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж теж має своїх героїв. Це «вчорашні» студенти, які без вагань стали на наш захист. Ми стараємося підтримати та допомогти тим, які невтомно виборює кожен клаптик рідної землі.

З перших днів повномасштабного вторгнення студенти та працівники коледжу активно долучилися до волонтерської діяльності. Виготовлення окопних свічок та оберегів для захисників, пошиття балаклав, плетіння маскувальних сіток, донорство, приготування та доставка їжі, допомога біженцям, формування індивідуальних аптечок, участь у благодійних концертах та футбольних матчах – усе це види волонтерської допомоги, яку надавали та продовжують надавати наші студенти й працівники. Ми проводимо благодійні ярмарки, беремо участь у всеукраїнських акціях на підтримку ЗСУ і

військовослужбовців, які проходять лікування та курси реабілітації.

За ініціативи наших викладачів зібрані кошти та придбані автівки для підрозділів, в яких служать наші випускники, і на даний час перебувають на передовій.

Дуже боляче згадувати про втрати. Ми із сумом вшановуємо пам'ять тих, хто нажаль, віддав своє життя за майбутнє. Задля виховання патріотизму молодого покоління, з метою загострення уваги до сучасних проблем і цінностей у коледжі щоранку звучить хвилина мовчання в пам'ять загиблим воїнам та всім жертвам цієї кровавої війни, проводяться виховні заходи та години спілкування.

Ми відкрили Стіну пам'яті загиблих студентів і випускників коледжу аби ніхто і ніколи не викреслив із своєї пам'яті воїнів, які захищали нас, нашу землю, нашу країну від ворога.

Ми також беремо участь у благодійних акціях, які допоможуть нашим студентам обрати для себе правильну позицію та зрозуміти головне – Україна наше все!

І після темряви обов'язково прийде світло, й добро переможе зло. Ми свято віримо у Збройні Сили України і боремося до кінця. Ми продовжуємо писати, творити, досліджувати та навчати.... Правда на нашому боці, тому задля майбутнього покоління ми зобов'язані вистояти, і на своєму освітньому фронті зробити все можливе задля ПЕРЕМОГИ!!!

допомагають виділити головне, найістотніше в написанні слова і, нарешті, відкривають широкі можливості для збагачення та активізації словникового запасу учнів, оскільки весь процес і характер співставлень безпосередньо пов'язується з різними формами словотворення.

У процесі такої роботи стає актуальним використання комп'ютера як засобу навчання, а не лише як предмету вивчення в початковій

школі («Сходинки до інформатики»). Звернувшись до початкової ланки освіти, ми знаходимо чимало можливостей такого використання у різних напрямках вивчення рідної мови, зокрема у правописі [6, с.17].

Мультимедійні технології шукали свого втілення в навчанні вже давно, навіть у процесі застосування традиційних методів навчання. Перевага їх застосування сьогодні є очевидною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Барна В. Тестування як метод справедливого вимірювання навчальних досягнень учнів. *Учитель початкової школи*. 2014. №11. С.15-20.
2. Вашуленко М. Навчання грамоти в 1 класі: Метод. посіб. Київ: Освіта, 2001. 176 с.
3. Даценко О. Методика формування правописних навичок у першокласників. Полтава: ПДПУ, 2002. 96 с.
4. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: <http://www.mon.gov.ua>
5. Коваль Г. Звукобуквений аналіз на уроках української мови у початкових класах. Спецкурс з методики викладання української мови: *Навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету*. Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. 80 с.
6. Хом'як І. Зв'язок у вивченні орфографії та граматики: Нове в програмах і методиці. *Урок української*. 2012. № 9. С.13-18.
7. Хома О. Формування орфографічних умінь на уроках української мови в початковій школі. *Освітологічний дискурс*. 2015. №3 (11). С. 270-277

*Стаття надійшла до редакції
10 січня 2024*

ВТІЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ СПІЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА ТА ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

УДК 373.3.091.32:001.895

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА

викладач-методист кафедри української філології

МАРУЩАК ВІКТОРІЯ

здобувачка освіти філологічного факультету

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Анотація. *Автори статті доводять ефективність активізації творчої діяльності здобувачів початкової освіти шляхом використання педагогами інноваційних технологій в освітньому та самоосвітньому процесі. В роботі висвітлено особливості даної методики, розкрито сутність наведених понять, визначено критерії інноваційної спрямованості діяльності педагогів.*

Ключові слова: *інновації в освіті, цілісна система навчання, творчі знахідки, передовий педагогічний досвід.*

Постановка проблеми. Ефективним засобом активізації навчальної діяльності здобувачів початкової освіти є використання педагогами інноваційних

технологій в освітньому та самоосвітньому процесі.

Саме вони розглядаються методистами як один з компонентів цілісної системи навчання, що не лише урізноманітнює

навчально-виховний процес, а й відкриває можливості варіативності навчальної діяльності, її індивідуалізації та диференціації, дозволяє по-новому організувати взаємодію всіх суб'єктів навчання, побудувати освітню систему, в якій учень був би активним і рівноправним учасником освітньої діяльності. Упровадження інноваційних технологій в навчальний процес дозволяє активізувати його, реалізувати ідеї розвиваючого навчання, підвищити темп уроку, збільшити обсяг самостійної роботи здобувачів освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні десятиріччя розвиток перспективних педагогічних технологій в шкільній освіті набув неабиякого розмаху. Проблема вдосконалення сучасного уроку та підвищення його ефективності розглянута в працях М. Богдановича, О. Савченко, В. Онищука та ін. Тривалий час проблема формування інноваційної навчальної діяльності школярів знаходилася в центрі уваги дослідників В. Давидова, Ю. Бабанського, Л. Занкова, І. Лернера та ін.

У педагогіці та методиці викладання української мови інноваційні процеси досліджували І. Дичківська, С. Бондар, В. Паламарчук, О. Пометун, О. Попова, Л. Пироженко, Г. Селевко.

Метою статті є обґрунтування необхідності використання інноваційних технологій у процесі навчання здобувачів освіти, зокрема на уроках української мови в початкових класах, висвітлення інноваційних технологій, визначення їх сутності та критеріїв.

Виклад основного матеріалу дослідження. Практика показує, що використання різноманітних інноваційних технологій дозволяє створити умови для підвищення ефективності процесу навчання: вдосконалення змісту, методів і організаційних форм, що, безперечно, активізує навчальний процес, допомагаючи учням реалізувати в тій чи іншій мірі свій прихований інтелект і творчий потенціал [1, с. 32]. Учитель на таких уроках має більше можливостей розвивати уяву, абстрактне

мислення своїх вихованців, підвищувати їх інтерес до досліджуваного навчального матеріалу і предмету в цілому.

Поняттям «інновація» позначають нововведення, новизну, зміну, введення чогось нового. Стосовно педагогічного процесу інновація означає введення нового в цілі, зміст, форми і методи навчання та виховання; в організацію спільної діяльності вчителя та учнів, вихованців. Інновації самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду окремих учителів [3]. Розглянемо деякі з них.

Особливої уваги, на нашу думку, заслуговує педагогічний досвід. Адже саме він акумулює в собі систему педагогічних знань, умінь і навичок, способів здійснення творчої педагогічної діяльності, емоційно-ціннісних ставлень, здобутих у процесі практичної навчально-виховної роботи. Педагогічний досвід може бути масовим і передовим. Передовий педагогічний досвід формується на основі масового завдяки оволодінню об'єктивними педагогічними закономірностям. Це така діяльність педагога, яка забезпечує стійку ефективність навчально-виховного процесу шляхом використання оригінальних форм, методів, прийомів, засобів навчання та виховання, нових систем навчання і виховання або вже відомих форм, методів, прийомів, засобів роботи на основі їх удосконалення.

Передовий педагогічний досвід характеризується обсягом і рівнем творчої самостійності його автора. За **обсягом** виділяють такі види досвіду: система роботи установи (школи, відділу народної освіти, методичного кабінету тощо); система роботи працівника (учителя, директора, інспектора-методиста тощо); вирішення важливої педагогічної проблеми у закладі освіти (моральне виховання учнів); вирішення важливої педагогічної проблеми у діяльності окремих педагогів (індивідуалізація навчання у процесі викладання навчальних предметів); певні форми, методи і прийоми, які застосовуються у навчальному закладі;

форми, методи і прийоми, якими послуговуються окремі педагоги [7, с. 72].

За рівнем творчої самостійності виділяють такі види передового педагогічного досвіду: раціоналізаторський і новаторський.

Раціоналізаторський досвід – це досвід, створений у рамках відомих форм, методів і прийомів педагогічної діяльності, який вирізняється новим оригінальним підходом до їх використання, що спричиняє підвищення якості навчання, виховання та управління.

Новаторський (від лат. *povator* – обновник) досвід – це досвід, який запроваджує і реалізує нові прогресивні ідеї, визначає нові шляхи вирішення окремих і загальних педагогічних завдань; використовує нові форми, методи, прийоми, системи діяльності, донині не відомі педагогічній науці та шкільній практиці; істотно модифікує відомі форми, методи й прийоми діяльності, переорієнтовуючи їх на вирішення сучасних завдань [8, с. 34].

Вітчизняна педагогіка знає чимало імен учителів-практиків та науковців, професійну діяльність яких неможливо уявити без використання інноваційних технологій. Вивчаючи їхній досвід, варто підкреслити, що в своїй роботі зі здобувачами початкової освіти вони орієнтуються не лише на те, щоб навчити своїх вихованців читати, писати, а й виховують любити і шанувати людей, Батьківщину, поважати старших, вчать дітей мислити самостійно і творчо, роблять все, щоб дитячий талент розквітав з перших шкільних років, щоб учні не тільки засвоювали певну суму знань, а й проходили школу громадянськості, щоб кращі риси людської душі не полишали їх протягом усього життя.

Досвід таких педагогів базується на науково-методичному фундаменті, містить передові педагогічні ідеї, власні знахідки й напрацювання. Підвищуючи свій професіоналізм, вони намагаються орієнтуватися в широкому спектрі сучасних інноваційних проєктів, ідей, напрямків, використовувати найефективніші освітні технології, впроваджувати новітні

педагогічні технології, які гарантують реалізацію творчих здібностей, зв'язного мовлення, розвивають логічне мислення учнів та пізнавальні інтереси школярів.

На уроках української мови в початковій школі використання інноваційних технологій є тією чарівною живинкою, яка допоможе наповнити серця вихованців любов'ю до рідної мови, виплекає бажання досконалого володіння нею. Що ж для цього потрібно?

Сучасна методика рекомендує на кожному уроці української мови планувати вирішення проблем і проблемних ситуацій [8, с. 63]. Цей вид роботи формує соціально творчу, соціально активну особистість учня, адже оволодіти навчальним предметом – **це значить** навчитися розв'язувати не лише передбачені державним освітнім стандартом завдання, а й такі, що потребують певної незалежності мислення, творчих пошуків, оригінальності, винахідливості. Саме для розвитку творчого мислення здобувачів початкової освіти доцільно застосовувати різні типи нестандартних завдань, вправи на розвиток умінь висловлювати здогад, припущення, збагачення навчального матеріалу завданнями з логічними навантаженням, використання цікавинок на уроках (завдання інтелектуального самовдосконалення, головоломки, завдання-жарту, ігрові вправи, тематичні загадки, ребуси, кросворди).

Завдяки реалізації вищезазначеного, навчальний процес буде осмисленим, творчим, активізуватиметься пізнавальна діяльність учнів. А на уроці будуть створені умови, при яких у школярів найбільш раціонально і продуктивно розвиватиметься мислення.

На уроках української мови у початковій школі є всі передумови для того, щоб розвивати дитину в цілому як особистість, навчати її працювати творчо, вести пошукову роботу, думати і висловлювати свої думки, обґрунтовувати міркування. Треба вчити учнів, щоб у своїх висловлюваннях вони використовували такі вирази: «Я вважаю»..., «На мою думку...», «Я гадаю...», «На мій

погляд...», «Я припускаю...», „Я не впевнений, але мені здається...”, «Подумавши, я прийшов до висновку...» [5, с. 93].

Тут стане у пригоді різного роду цікавий матеріал, який можна використати на різних етапах уроку. Так при проведенні каліграфічної хвилини можна запропонувати завдання «Сховане слово». Ця робота передбачає закріплення вміння учнів ділити слова на склади та складати із них нові слова. Наприклад: на дошці записані слова: *автор, товариш, мотор, більярд*. Завдання: із кожного слова взяти тільки перший склад; прописати каліграфічно, пояснити з'єднання. Записати слово, утворене з цих складів – *автомобіль*.

Корисним підґрунтям для реалізації такої мети є написання словникових диктантів. Однак при цьому використовувати їх необхідно творчо і не зводити роботу лише до вдосконалення орфографічних навичок. Тому варто передбачити пояснення етимології слів, тлумачення їхніх значень, уведення їх у речення, добір синонімів, антонімів, визначення приналежності до частин мови, виконання звуко-буквеного аналізу найскладніших із них. Не варто при цьому залишати поза увагою тлумачні словниково-логічні диктанти, які передбачають продовження роботи над вивченими словами. Вони вчать учнів сприймати слово усвідомлено, розуміючи його значення, осмислено складати з ним словосполучення, вводити його в речення, текст.

До кожного уроку української мови слід добирати тематично близькі тексти, в яких виучувані мовні явища є типовими. Цей прийом дає можливість сконструювати систему проблемно-пошукових завдань за ступенем допомоги та рівнем творчості.

Творчі завдання викликають в учнів велику зацікавленість. А саме це має бути закладено в основу навчання здобувачів початкової освіти. Тільки цікавість, яку в значній мірі на уроках рідної мови забезпечує застосування інноваційних технологій, породжує бажання пізнати світ і самого себе [4].

Поряд з цим варто підкреслити, що використанні інноваційних технологій у навчальному процесі школи – це прерогатива не лише тих, хто навчає здобувачів початкової освіти, а й усього педагогічного колективу. Тому, на нашу думку, до висловленого варто додати наступну інформацію.

Педагогічні інновації визначаються за допомогою критеріїв, які засвідчують ефективність того чи іншого нововведення. Досвід досліджень з педагогіки визначає такі критерії передового педагогічного досвіду:

актуальність – критерій, який означає, що досвід спрямований на розв'язання найважливіших проблем навчання, виховання і розвитку учнів;

оригінальність – означає, що в практиці роботи даного педагога, педагогічного колективу використовуються форми, методи, прийоми, засоби або їх системи, які ще не застосовувалися в умовах сучасної школи;

висока ефективність – досвід можна вважати передовим лише тоді, коли педагогом досягнуто вищих порівняно з масовою практикою результатів навчання, виховання і розвитку;

стабільність результатів – виявлений передовий педагогічний досвід характеризується стійкою ефективністю і стабільністю результатів протягом тривалого часу;

оптимальність – це витрати часу, зусиль учителів та учнів на досягнення результатів; оптимальними є ті інновації, завдяки яким учні досягають високих результатів при найменших фізичних, розумових і часових витратах;

Наведені критерії використовуються на стадії первинного ознайомлення з досвідом, а також у процесі його аналізу та узагальнення. Висновок про наявність у тій чи іншій педагогічній діяльності передового досвіду робиться на основі обліку всіх показників, які представляють його загальні критерії. Відсутність хоча б одного з них не дає підстав вважати досвід передовим.

Інноваційна спрямованість діяльності вчителів включає і другу складову – **впровадження досягнень педагогічної науки**. Сучасні педагогічні ідеї, результати наукових досліджень з педагогіки і психології для учителів, керівників закладів освіти часто залишаються невідомими через відсутність своєчасної інформації. Поняття «упровадження» означає спеціально організовану систему вивчення результатів фундаментальних і прикладних досліджень, обґрунтування доцільності їх упровадження, розвиток на цій основі потреби у застосуванні наукових результатів на практиці.

Технологія упровадження на практиці досягнень науки має два етапи: вибір проблеми і організація роботи педагогічного колективу над проблемою[6].

Вибір проблеми передбачає виокремлення ідей, цілей, завдань, положень, висновків наукового дослідження. Це допомагає зосередити увагу на конкретному науково-методичному матеріалі, сконцентрувати на ньому всю творчу діяльність колективу: навчально-виховний процес, методичну роботу, самостійну роботу учителів та інше.

Організація роботи педагогічного колективу школи над проблемою складається з трьох етапів: підготовчого, дослідницького, підсумкового.

На підготовчому етапі створюється творча група, до складу якої входять досвідчені учителі, що володіють творчими здібностями. Очолює групу директор школи чи його заступник. Творча група обирає, формулює проблему, уточнює її аспекти, які мають теоретичне обґрунтування, знайомиться з досвідом її упровадження в інших школах, регіонах країни. Далі творча група доводить до відома учителів програму дослідницької роботи, допомагає кожному вчителю, з урахуванням його інтересів, рівня знань, долати труднощі виконання творчих завдань.

Можливі різні варіанти організації роботи над проблемою: коли всі учасники вивчають ті самі питання на різних об'єктах (наприклад, творчі завдання, які стосуються

активізації пізнавальної діяльності учнів може вирішувати кожен учитель чи група учителів зі своєї спеціальності); коли різні учителі або групи працюють над різними аспектами даної проблеми; коли вивчення найбільш складних і важких науково-педагогічних і практичних питань доручається членам творчої групи, решта учителів вивчає їх діяльність і на цій основі вносить корективи у свою роботу. У всіх випадках учителі залучаються до дослідницької діяльності, яка вимагає цілеспрямованого вивчення досягнень науки, їх апробації у своїй практичній діяльності, пошуку кращих варіантів вирішення конкретних завдань.

На **дослідницькому** етапі учитель постійно звертається до теорії і передового досвіду, що дозволяє йому перебудовувати свою практику на дослідницькому рівні. У процесі дослідницької роботи апробуються прийоми і засоби тих чи інших методик, робляться узагальнення про її ефективність, спеціально готуються уроки, виховні заходи, інші педагогічні дії.

Узагальнені результати вивчення певного аспекту проблеми пробуються, уточнюються, після чого учителі виступають з доповідями про свій досвід, власні творчі знахідки. Одержані результати упроваджуються у практику всіх учителів школи.

У процесі роботи над проблемою керівники школи періодично проводять оперативні наради, на яких обговорюються результати та досягнуті успіхи, розкриваються типові недоліки, організовується колективний обмін думками і виявляються ще не вирішені проблеми.

Підсумковий етап роботи над проблемою передбачає аналіз результатів і узагальнення накопиченого матеріалу. Головним висновком етапу є звіт про те, як використання нових методів, прийомів, засобів вплинула на якість знань, умінь і навичок учнів, рівень їх розвитку і вихованості.

Висновок. Отже, як бачимо, в умовах демократизації управління школою зростає самостійність кожного вчителя у виборі тих чи інших питань педагогічної діяльності, над

якими він творчо працює. Водночас підвищується роль колективного пошуку. У будь-якому випадку кожен учитель потребує певної координації цієї діяльності, певної морально-психологічної обстановки – **інноваційного середовища**, яке забезпечує успішне введення інновацій в освітній процес школи [2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бондар С. П. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті: Метод. посіб. Рівне: Редакційно-видавничий центр Тетіс Міжнародного університету "РЕГІ", 2003. 200 с.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: <http://www.mon.gov.ua>
3. Батурін С. О., Сучасні інноваційні технології в шкільній освіті, URL http://sch130.nsc/people/staff/sovet/BaturinSO_170308.rtf.
4. Варзацька Л. О. Організація інтегрованого уроку мови і мовлення в початкових класах: Метод. посіб. Тернопіль: Мальва – ОСО, 2000. 104 с.
5. Телячук В. П. Інноваційні технології навчання в початковій школі: Метод. посіб. Вінниця: Вінницький обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників, 2004. 135 с.
6. Нечволод Л. І. Нетрадиційні уроки в початковій школі: Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2007. 112 с.
7. Про повну загальну середню освіту : Закон України 16.01.2020 р. № 463-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>

*Стаття надійшла до редакції
06 лютого 2024*

РІВЕНЬ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ СТАРШОКЛАСНИЦЬ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗА ВАРІАТИВНИМ МОДУЛЕМ «ХОРЕОГРАФІЯ» УДК 373.5.016(796+792.8)

ОСАДЧА ЛЮДМИЛА

*викладач факультету педагогіки та фінансово-економічної діяльності
КЗВО «Вінницький гуманітарно - педагогічний коледж»*

Вступ. Головними питанням галузі фізичної культури та спорту України є стан здоров'я учнівської молоді, зокрема старшокласників. На думку науковців, це залежить від багатьох чинників. Важливого значення набувають спосіб і стиль життя. Проте, однією з вагомих складових здорового способу життя, особливо в шкільні роки, є сформована потреба рухової дії, в ефективній фізкультурно-оздоровчій діяльності. Саме вона покликана повноцінно реалізовувати завдання різних ланок системи фізичного виховання [1, 4].

Сучасна система навчання студентів педагогічних вузів, а саме факультету фізичного виховання і спорту має відповідати тенденціям розвитку суспільних потреб і спиратися на педагогічні та мистецькі інновації.

Від ступеня готовності випускників педагогічних вузів до виконання своїх професійних обов'язків у роботі з дітьми, вміння користуватися передовими теоріями і методами, залежить ефективність і якість хореографічного навчання школярів шкільної та позашкільної освіти, результативність їх всебічного розвитку.

Одним із пріоритетних напрямів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури є формування їх готовності до виконання своїх професійних умінь і навичок в проведенні варіативного модуля «Хореографія».

Це змушує готувати спеціалістів нової формації здатних у сучасних умовах керувати дитячим спортивно-танцювальним колективом і вирішувати актуальні проблеми педагогічної та мистецької освіти [1, 5, 6].